

Різноманітність Ссавців: Хижі, Китоподібні

7 клас

Ряд Хижі

- В основному м'ясоїдні, рідше — всеїдні тварини
- Вони мають добре розвинені ікла, один кутній зуб з кожного боку щелепи перетворився на так званий **хижий**. Він великий за розмірами, з гострим ріжучим краєм: за його допомогою тварини подрібнюють кістки, перерізають сухожилки тощо
- У Хижих різці малі, корінні горбкуваті зуби з гострими ріжучими вершинами
- У хижаків добре розвинена мускулатура, великий розвинений головний мозок

Головні родини Хижих:

- **псові** (песець, лисиця, вовк, собака);
- **куницеві** (соболь, горностаї, тхір, куниця, борсук, видра);
- **котячі** (лев, тигр, рись, леопард, дикі і домашні кішки);
- **ведмежі** (бурий і білий ведмеді).

Псові

- Ці тварини мають довгі кінцівки з **невтяжними кігтями**; під час бігу вони спираються лише на пальці
- На передніх лапах по 5 пальців, на задніх — по 4; тільки у вовка строкатого на передніх лапах їх 4
- Своєю здобич здатні тривалий час переслідувати
- Голова вовчих з видовженою мордою, оскільки в цих тварин добре розвинений нюх

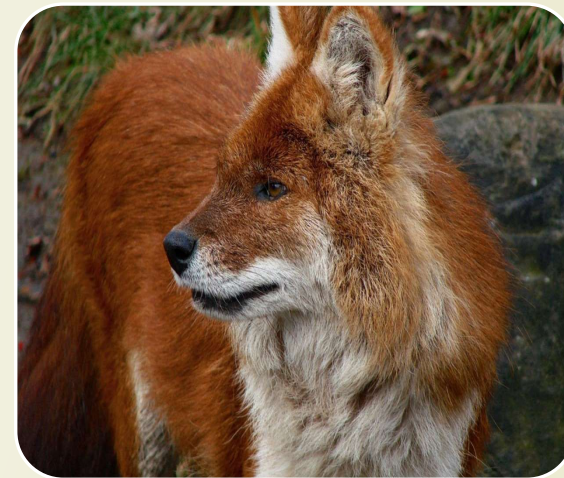

Вухата лисиця

Вовк сірий

Червоний вовк,
куон гірський

Канадська
Мармурова лисиця

Гривистий вовк

Мелвільський
острівний вовк

Чи знаєте ви...

- у літній час меню **скунсів** на 50 – 75% складається з коників, цвіркунів, хрущів, ос, личинок різних комах. Ловлять вони і мишей, пацюків, ховрахів
- **лісові лисиці** на 80 – 85% харчуються полівками і гризунами і лише 15 – 17% їхнього раціону становлять птахи
- **собаки** здатні запам'ятати понад 250 слів і жестів, вони можуть рахувати до 5 і вирішувати найпростіші математичні завдання. Собаки не люблять, коли їх обіймають і гладять по голові - це вважається ознакою домінування

Чи знаєте ви...

- В процесі полювання на дрібних тварин, лисиці кожен раз застосовують одну і ту ж тактику, яку вчені називають «мишкуванням». При виявленні жертви, вони роблять високий стрибок, і як камінь, раптово обрушуються на жертву згори вниз.
- Такий танець лисиці називається **«фокстрот»**

Ведмежі

- великі хижі тварини, які мають дуже короткий хвіст
- рухаються, спираючись на всю стопу, а не на пальці, як вовчі чи котячі
- В Українських Карпатах трапляється **ведмідь бурий**. Живе в барлогах, узимку впадає у сплячку

Ведмежі

- В даний час **ведмідь** є найбільшим наземним хижаком нашої планети
- Тіло ведмедя велике, кремезне, з короткою товстою шиєю і великою головою
- Потужні щелепи ведмедя дозволяють легко і зручно гризти як рослинну, так тваринну їжу
- Лапи ведмедя короткі і злегка зігнуті

Ведмежі

- ❑ **Білий ведмець** – самий найбільший серед всіх Ведмежих
- ❑ У білих ведмедів є спеціальні перетинки між лап, це для зручності плавання
- ❑ А шкіра бурого ведмедя має чорний колір

Очковий ведмідь

Біруанг
Малайський ведмець

Губач

Панда

Барібал

Бурий ведмідь

Куницеві

- дрібні та середніх розмірів тварини з укороченими кінцівками та видовженим гнучким тілом
- Кінцівки короткі, пальці стопоходячі, п'ятипалі
- Кігті невтяжні
- Більшість видів веде наземний спосіб життя, багато з них добре лазить по деревах
- **Борсуки** більшість життя проводять у глибоких норах. **Річкова видра** живе в чистих водоймах України і живиться переважно рибою, взимку – жабами
- Серед куницевих багато цінних хутрових звірів, які є об'єктом промислу або їх розводять на звірофермах

Тайра

Калан або
річкова видра

Видра річкова

Борсук

Росомаха

Медоїд

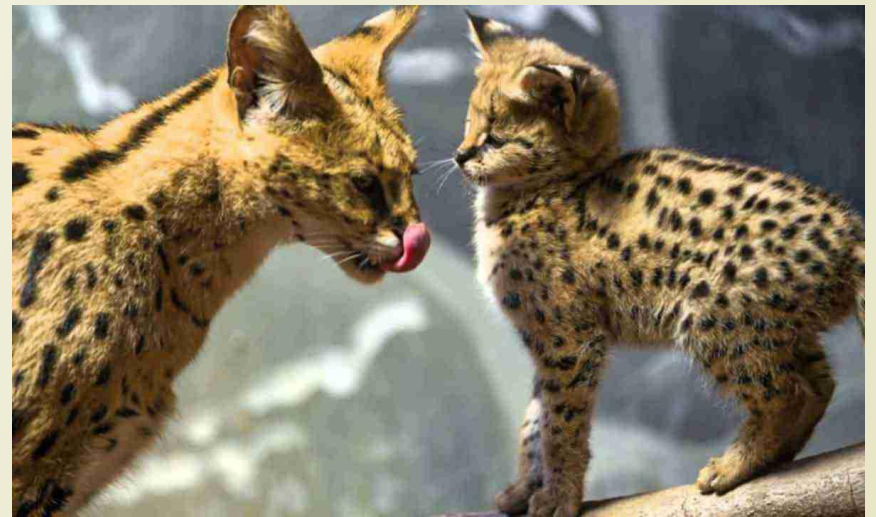
Чи знаєте ви...

- ❑ - один **тхір** знищує в середньому 120 ховрахів, які знищують майже півтонни зерна і 2000 мишей, що пожирають 4 т і тим самим за рік він зберігає 4,5 т зерна
- ❑ **Соболі**, крім м'яса, обожнюють ласувати медом, для чого вони розоряють бджолині вулики
- ❑ **Норки** риють нори рідко, найчастіше займають готові нори водяних щурів, ондатр тощо. У норі два виходи і окреме місце для туалету

Котячі

- Це тварини з довгими кінцівками та зазвичай **втяжними кігтями**
- Котячі зазвичай чатують на здобич, а не наздоганяють її
- У котятих, порівняно з вовчими, гірше розвинений нюх, але добре розвинені зір і слух
- Зубів менше, ніж у решти хижих, тому морда коротка, а голова виглядає округлою
- Язик покритий дрібними, загостреними роговими сосочками, які допомагають котятим вишкрябувати м'ясо з кісток і чистити хутро

Котячі

- **Кіт лісовий** живе в дуплах, розщілинах скель, а також норах борсуків і лисиць. В Україні цей рідкісний вид трапляється в Карпатському регіоні, а також в окремих районах Вінницької, Кіровоградської та Одеської областей
- **Рись** в Україні мешкає на Поліссі та в Карпатах. Цю тварину можна розпізнати за **КИТИЦЯМИ** на верхівках вушних раковин і коротким хвостом

Мураховий кіт

Каракал

Тигр

Лев

Манул (дикий кіт)

Пантера

Чи знаєте ви, що...

- найкращий бігун на коротку дистанцію – гепард, його швидкість 100 км /год
- **Лев** є самими ледачими хижаками в Африці. Ситий лев ніколи не буде йти на полювання, він може проспати майже 20 годин
- Єдині дві речі, що можуть заставити ситого лева зрушити з місця – це палюче сонце і небезпека

Ряд Китоподібні

- Повністю перейшли до водного способу життя
- Їхні передні кінцівки перетворилися на ласти, а задні зникли
- Шкіра китоподібних майже позбавлена волосяного покриву, відсутність якого компенсується добре розвиненим підшкірним жировим прошарком (його товщина може перевищувати 50 см)
- Легені мають великий об'єм, що надає змоги тривалий час перебувати під водою
- Ніздрі зсунуті на тім'я, відкриваються лише під час вдиху та видиху, решту часу - закриті клапанами
- У китоподібних добре розвинені зір і особливо слух. Зубаті кити здатні до ехолокації

Ряд Китоподібні

- ▣ **Морське чудовисько** – так перекладається слово «КИТ» з грецької мови
- ▣ Язик добре розвинутий, м'які губи відсутні
- ▣ Слинних залоз немає або вони недорозвитуті
- ▣ Китоподібні заковтують здобич цілком, не пережовуючи

Ряд Китоподібні Вусаті або беззубі кити

- Мають рогові пластинки, які утворюють цідильний апарат - так званий **КИТОВИЙ ВУС**
- Проціджена їжа (переважно планктонні рачки) за допомогою язика спрямовується до глотки
- До вусатих китів належить найбільша тварина з усіх, що мешкають на Землі, - **СИНІЙ КИТ**
- **Вусаті кити** в Україні не водяться

Синій кит

Фінвал

Горбатий кит

Ряд Китоподібні

Зубаті кити

- Мають багато зубів конічної форми, які слугують для захоплення та утримання здобичі
- Це хижаки, що живляться рибою, головоногими молюсками, тюленями тощо
- Зубаті кити використовують звуки для **ехолокації**, створюючи серію клацань на різних частотах

Ряд Китоподібні Зубаті кити

- До зубатих китів належать дельфіни, кашалоти, косатки
- В Україні мешкають такі види дельфінів: афаліна чорноморська, морська свиня (або азовка) та дельфін звичайний (білобочка). Усіх їх занесено до Червоної книги України
- Дельфіни утворюють зграї. Мають добре розвинений головний мозок, який визначає складну поведінку цих тварин

Ряд Китоподібні Зубаті кити

- Більшість **дельфінів** — стадні тварини. Вони чудово плавають, можуть розвивати швидкість до 55 км/год. Їхні родичі (річкові дельфіни) живуть у прісних водах
- Очі дельфіна виробляють сльози, які захищають очі від інфекцій і сторонніх предметів.
- **Косатки** відомі, як нещадні морські вбивці. Тому, їх називають “**вбивцями китів**”
- Чемпіоном по пірнанню є **кашалот**. У гонитві за своєю улюбленою їжею – глибоководними (дуже великими) кальмарами — кашалот здатний зануритися в океанські глибини на 2,5 кілометра. При цьому кашалотові доводиться затримувати дихання на 1,5 години і витримувати тиск 250 атмосфер

Чи знаєте ви...

- Фонтан, який викидають кити на поверхню до 6 метрів у висоту – це конденсоване повітря, яке виникає з-за різниці температур води в пащі тварини і на поверхні
- Дельфін єдиний ссавець, який народжується вперед хвостом
- Є дані, що тривалість життя синіх китів становить 85-95 років

